

<p>יצירה והלכה- גבולות ופתיחות הילכו שניהם יחדיו.</p>	<p>נושא השיעור</p>	
<p>נחמיה קרקובר</p>	<p>נכתב ע"י</p>	
<p>כיתות י- י"א.</p>	<p>קהל היעד</p>	
<p>2 שיעורים.</p>	<p>משך השיעור</p>	
<p>המקור שילמד היא האגרת של הרב קוק לבי"ס בצלאל. הנקודות המרכזיות: א. החשיבות של העיסוק באמנות. ב. הקשר שבין ההתעוררות לעיסוק באומנות לתהליך הגאולה. ג. ההתעוררות האומנות כמשל לתהליך הגאולה.</p>	<p>ניסוח הנקודות המרכזיות של המקור.</p>	<p>לימוד מקדים של המקור הנלמד</p>
<p>החידוש הוא שהעיסוק באומנות עם כל הבעיות הכרוכות בכך, הינה סימן מובהק להתעוררות תהליך הגאולה של עם ישראל, ולכן יש לעודד את המגמה הזו.</p>	<p>ניסוח החידוש של המקור</p>	
<p>עולם האומנות והיצירה מאוד קרוב לעולמם של התלמידים. התרבות סביבנו מלאה ביצירות תרבות. שאלת הגבולות היא גם שאלה שעולה בכל עת, בעקבות החשיפה למדיה החדשה [בולט בתכניות כמו כוכב נולד], וגם בתהליכים האישיים של התלמידים. לרבים מהתלמידים ובמיוחד התלמידות ישנן התנגשויות בין עולם ההלכה לביטוי האומנותי העצמי. המקור מאיר באור חיובי מאוד את כל הנושא, ובכך הוא מאפשר שיחה גלויה ודין פתוח ללא התנגדות.</p>	<p>ניסוח הנקודות הרלוונטיות שבמקור לעולמם של התלמידים</p>	
<p>מספר הצעות: א. לפתוח בהודעה שאחת מן הבנות נגשה לאודישנים ב'נולד לרקוד' והתקבלה, מה כצוות חינוכי יש לעשות? לעודד? להתנגד? ב. ניתן להביא את הסרט פורים- של מעלה, כמו"כ אפשר להביא קטע מסרונים ולשאל האם יצירה מהסוג הזה חיובית בכלל. ג. אפשר להשמיע בכניסה לשיעור, שיר של זמר חסידי אבל בסגנון מאוד עכשווי [לדוג' קליפ של להקת 'החברה'].</p>	<p>תיאור עזרים דידיקטיים (מתודה/ סיפור/ סרט וכד')</p>	<p>עזרים</p>
<p>העזרים מחדדים את הקושי והמורכבות של השאלה, לפעמים עד כדי תמיהה האם פיתוח אומנותי בהכרח סותר תהליכים הלכתיים. א. איך להתייחס לתרבות שסביבנו, תרבות שדוגלת במימוש העצמי, בעצמאות היצירה, בשחרור מגבולות. ב. איזה חיוב ניתן למצוא בהתפתחות התרבותית- קולנוע, טלוויזיה, רדיו, תיאטרון. ג. האם יש דבר כזה יצירה דתית, האם יכולה להיות יצירה דתית- דין סביב סרונים. ד. האם כל תוכן דתי הוא תוכן חיובי? ['החברה']</p>	<p>כיצד העזרים הדידיקטיים מסייעים לקישור בין הנקודות הרלוונטיות שבמקור לעולמו של התלמיד?</p>	
<p>א. מורכבות השאלה. ב. אילו נקודות חיוביות יש ביצירה ואיזה נקודות שליליות. ג. מה עושים בהתנגשות בין הלכה ואומנות. ד. האם לא יצא שכרנו בהפסדנו? בעיסוק בשאלה הזו? האם אנחנו לא מוותרים יותר מדי? ה. איך יוצרים יוצרים דתיים- אמוניים, אם יש דבר כזה? ו. מה החידוש בדברים הרב קוק שמסייע בנושא הזה? ז. ניתן לסיים במאמר של הרב רונן לוביץ שמסכם היטב את הנושא.</p>		<p>נקודות לדיון במהלך השיעור</p>
<p>אחת מבנות מגמת אומנות באולפנה יצרה מוצג שבה היא מצולמת רוקדת בבגדי ריקוד. ההנהלה פסלה את המוצג, וקבעה שניתן להציג אותו רק בחדר צדדי ולכתוב שהכניסה לנשים בלבד. דבר זה עורר התנגדות קשה. א. הסבירי את חשיבות מגמת אומנות באולפנה ע"פ דברי הרב קוק. ב. כתבי שתי טענות לכל צד של הויכוח. ג. כתבי את דעתך המנומקת, הסתמכי על מקורות שלמדת.</p>		<p>שאלת הפנמה שעשויה להופיע במבחן, לאור השיעור</p>

"הנה זרם מים קרים על העצמות המפצחות: "ארץ ישראל מתנערת". ההתעוררות היא אמנם אטית, אטית מאד, עקב בצד אגודל, ובהפסקות גדולות, אבל מכל מקום היא מתנערת, נצני התחיה נשקפים למי שחפץ להסתכל יפה. אחד מסימני התחיה המבהקים היא הפעלה הנכבדה העומדת לצאת מאגדתכם הנכבדה: "תחית האמנות והיפי העברי בא"י - ארץ ישראל". מלבב המחזה ומרהיב לראות את אחינו רבי הכשרון, גאוני היפי והאמנות, המוצאים מקום הגון בשדרות הרחבות והגבוהות של החיים הפלליים, ורוח מרום נשא אותם להביאם ורושלימה, לעטר את עירנו הקדושה, שהיא כחותם על לבנו, בפרחיהם הנחמדים, להיות בקרבה לכבוד ולתפארת, גם לברכה ותועלת.

וסימן טוב כזה נכון שהכל יהיו שמחים בו, הצעירים וגם הזקנים, גם היותר קרים והיותר טרודים בשאלת הקיום החמורה מאד. "משל הבובה" מבטא את ראשית התחייה למרות שאין זו התכלית הסופית.

הילדה הנעימה והאהובה, הבת הנחמדה, שאחרי מחלה ארכה וממשכת, גם נואשת, אחרי מראה של פנים חורים כסיד, שפתיים כמרמה התכלת, חום בוער כתנור, סמור ופרפור צמרירי, הנה פקחה עיניה ותפתח שפתייה הסגורות חותם צר, הנדים הקטנות מתנועעות בתנועה של חיים, האצבעות הדקות והצחות הולכות אנה ואנה, הן מבקשות את תפקידן. השפתיים נעות, כמעט שבות למראה בשר, וקול כאוב מהן נשמע: "אמא, אמא, הבבה, תני לי הבבה, הבבה החביבה שזה זמן כבר לא ראיתיה". קול ששון וקול שמחה, הכל שמחים, האב והאם האחים והאחיות, גם הזקן והזקנה שכבר שכחו מרב שנים גם את משחקי הילדות של בניהם. "שושנה הקטנה מבקשת את הבבה", ברוד ה' אות לטובה. ודאי כבר חלצתה חמה (על פי שבת קל"ז). גם הרופא הקרוא כאהוב הבית והמשפחה לקחת חלק בשמחתה תחת אשר השתתף בצערה, הנה גם הוא מסכים: "אות לטובה", הקרניזיס עבר בשלום. עתה התקנה משחקת כי תחיה שושנה, תגדל ותיר, ותהא לגברת בבנות. הבבה אמנם היא השאלה הראשונה, אבל עוד תשאל ותשאל. רוחה וגויתה ילכו הלוך וחק, תדרש עוד גם מרפא, גם מרק, גם בשר ולחם, גם שלמה, גם שביסים ושהרונים, גם מורה ועט, גם ספר ונעבודה, ועוד, ועוד. למראה דברים כאלה יצחקו הכל. הזקן והזקנה יחגרו גיל. האב והאם עיניהם דולפות דמע ששון. האחים והאחיות הצעירים מקחאו כף וירקדו מטוב לב. וזה לזה ממללים: "שושנה קטנה, היפה ונחמדה, שואלת בבבה, האח!"

ירושלים האהובה, שושנת העמקים, בת ציון היקרה, זאת הבת היקרה, חולת מחלת הגלות המרה, הזעומה והממשכה. בניה שכוחה, רבים נואשו מרפיון לב, מתקנה וחיים עבורה. עתה זרם חיים מרעיד ברעד נעים את העצמות המדפאות והחולות, היא דורשת יפי, אמנות, מלאכת מחשבת. אולי אין הדבר בעתו, יאמרו בעלי חשבון, ישנם צרכים קדומים, יותר מכרחים. כן, אולי ואולי, יש ויש, אבל הדרישה הבאה מלב בניה, מרוחה אשר שפכה עליהם, הדרישה בעצמה היא אות חיים, אות תקנה לישועה ונחמה.

ומה נכבד הוא לדעת, שאות חיים זה איננו רק אות ריק מפל תכן ממשי, כי אם יש בו גם כן פרי ותועלת. המקצוע החשוב הזה, של האמנות היפה, יוכל באמת להביא ברכה ולפתח שיערי פרנסה וכלכלה למשפחות רבות מאחינו על אדמת הקדש. "והיה פריו למאכל ועלהו לתרופה" (יחזקאל מ"ז, י"ב). והוא יפתח ג"כ - גם כן - את רגש היפי והטהר, שבני ציון היקרים מכשרים לו עד מאד, ירומם נפשות רבות ומדפאות לתת להן הסתכלות בהירה ומאירה, על הדרת החיים, הטבע והמלאכה, על כבוד העבודה והחריצות. כל אלה הנם פרינציפים (עקרונות) נשאים, שממלאים את נפש כל איש עברי רגשי גיל והדר.